

Educar, cosa de tots**CONSELL SOCIAL DE LA LLENGUA, ENCARA.**

Donam per bona la idea que la diversitat lingüística és sana. I en general tothom està d'acord que totes les llengües mereixen el mateix tractament i que per tant els parlants són iguals en el reconeixement dels drets lingüístics. Tanmateix, açò que resulta evident en el plantejament teòric, a la pràctica no ho és. La llengua catalana porta en procés de normalització més de 200 anys, però disposa de lleis protectores d'ençà en fa una vintena. El restabliment de la democràcia va anar paral·lela a la reivindicació de la llengua pròpia. La nostra realitat sociolingüística, complexa, és plena de clarobscur pel que fa als èxits i als fracassos i encara als reptes de futur. Les dades que arriben de les anàlisis dels comportaments lingüístics, en alguns casos, són descoratjadores i en d'altres d'esperança.

A les Illes Balears s'aprovà la Llei de Normalització Lingüística el 29 d'abril de 1986. Tanmateix no vam tenir una Direcció General de Política Lingüística fins fa uns tres anys; i encara van haver de passar devuit anys perquè s'aprovàs la constitució del Consell Social de la llengua el prop passat 3 de maig d'enguany.

Malgrat el retard, és una bona notícia la creació del Consell Social de la llengua, perquè per primera vegada s'intenta no només la participació activa de la societat civil sinó també la seua implicació. Allò tantes vegades repetit que la recuperació de la llengua és feina de tots és ben cert, tot i que algunes instàncies són clarament més responsables que d'altres.

El Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca va ser cridat a formar part del Consell Social per tal de poder aportar tot allò des de l'experiència en l'àmbit educatiu. D'ençà de la constitució del Consell Social hem assistit a les tres reunions celebrades a Palma. Els seus objectius són participar en el procés de normalització, assessorar i informar sobre els projectes de planificació lingüística i contribuir en les actuacions encaminades a millorar la política lingüística de les Illes. Format per unes vuitanta persones, el Consell Social de la llengua és un òrgan de consulta i planificació que vol ser representatiu de la diversitat i la complexitat de tota la societat balear, des de les organitzacions polítiques, socials, culturals, sindicals etc. de la societat civil fins als representants de les institucions públiques i privades. La representació és, per tant, àmplia. Des de Menorca, per exemple, hi tenen presència el Consell Insular, un representant dels ajuntaments, l'IME, el MRPM i en Joan F. López Casasnovas com a persona rellevant en el procés de normalització lingüística.

Una de les tasques inicials ha estat la proposta d'una llei d'ús del català en les activitats econòmiques, un àmbit en què la presència de la llengua pròpia és força reduït. Altrament s'ha engegat un Pla general de Normalització avui per avui imprescindible per canviar les tendències cada cop més marcades de substitució del català pel castellà i que permeti garantir l'estatus del català com a llengua pròpia del territori. Aquest pla fixa uns objectius per àrees i per sectors (administració pública, educació, mitjans de comunicació, associacionisme, manifestacions culturals i artístiques, etc.) amb la finalitat d'idear accions concretes que facin possible l'assoliment dels objectius.

És manifest la diversa incidència que el procés de normalització ha tingut en els diferents àmbits. Per exemple, l'administració pública de l'Estat s'ha mostrat en general poc sensible a la recuperació (o implantació si mai no hi havia estat) de la llengua catalana: justícia, hisenda, policia.... De manera també desigual ha estat la presència del català als mitjans de comunicació. En canvi l'administració pública local ha fet esforços notables en aquest sentit. Tanmateix, l'àmbit que ha aconseguit més implicació i resultats ben visibles és l'educació. Creim que d'una manera generalitzada a les escoles, als instituts i a la universitat la normalització és prou reeixida, tot i els problemes i les mancances. La majoria del professorat s'ha sentit responsable i aconsegueix la tasca que se li ha assignat que és l'ús de la llengua catalana dins el seu àmbit d'actuació no només en tant de fer competents els alumnes en el domini de les dues llengües oficials sinó també en tant que el català esdevé la llengua vehicular dels aprenentatges.

Les estadístiques demostren com el domini de la llengua catalana ha anat augmentant lentament amb els anys gràcies a l'ensenyament de i en la llengua pròpia de les Illes. A pesar d'aquest fet però, l'ús social efectiu de la llengua no ha augmentat, perquè el domini de la llengua, encara que

sigui una condició necessària, no és suficient per garantir-ne l'ús.

Ens trobam davant una realitat sociolingüística amb contrastos. Per un costat, mai com ara la llengua catalana havia estat tan coneguda (oral i escrita, comprensió i expressió), mai com ara disposàvem de tanta població catalanoparlant, mai com ara havíem tingut uns mitjans de comunicació de masses i una indústria cultural tan potent. A més, la llengua catalana té una gran fortalesa quant a estudis filològics i unes lleis de protecció dels drets lingüístics. Però per altre costat, la joventut ja no se sent identificada amb la llengua i no la sent com a element reivindicatiu; les onades immigrants són cada vegada més difícils de ser integrades en la cultura del país; la bilingüització total dels catalanoparlants fa molts cops innecessària la seva llengua i només persisteix com a acte de resistència. Per últim, tenim un Estat que no s'ha desfet dels prejudicis que provoca no acceptar el plurilingüisme de la seua realitat i que en conseqüència es mostra encara contrari al català.

El Consell Social de la llengua té un encàrrec difícil, però de noble empresa.

DM-26/05/2003
UH-27/05/2003